

## 42 - Răspândirea creștinismului

### Răspândirea creștinismului

Evangelhia s-a răspândit și creștinismul s-a statornicit în lume cu o iuteală uimitoare. Domnul spusese: „Împărăția cerurilor se aseamănă cu un grăunte de muștar, pe care l-a luat un om și la semănat în țarina sa. Grăuntele acesta, în adevăr, este cea mai mică dintre toate semințele; dar după ce a crescut, este mai mare decât zarzavaturile și se face un copac, așa că păsările cerului vin și își fac cuiburi în ramurile lui" (Matei 13.31,32). Cei care au vestit mai întâi Evangelhia au fost 12 oameni săraci și fără carte, pescari și vameși disprețuiți. Era mică sămânța, grăuntele de muștar. Și câte greutate au întâmpinat ei! În primul rând, ei erau ludei, dintr-un neam disprețuit și urât, supus stăpânirii Romanilor. Apoi, lucrurile pe care le vesteau izbeau toate simțămintele firești ale inimii omenești. Ca fiecare să se recunoască păcătos, vinovat înaintea lui Dumnezeu, fără putere și fără mijloc de scăpare, cât de mult răzvrătește acest lucru mândria omului! Iar mântuirea unde se găsea? Într-un Om, tot din neamul evreiesc, răstignit între doi tâlhari. E adevărat că apostolii Îl prezentau ca Fiul lui Dumnezeu, venit pentru a răscumpăra, prin moartea Sa, pe păcătoșii pierduți. Dar tocmai acest lucru izbea rațiunea unora, prejudecățile altora. Un Dumnezeu răstignit, socotit drept Mântuitor! Însă acest lucru, zice Pavel, era o pricină de poticnire pentru ludei și o nebulie pentru Neamuri (1 Corinteni 1.23-24). Apostolii vesteau totodată că acest om răstignit a fost înviat dintre cei morți și va trebui să judece lumea. Auzind aceste cuvinte, filozofii și înțelepții lumii își băteau joc (Faptele Apostolilor 17.31-32). Dar ce cerea Evangelhia de la cei care o primeau? Renunțarea la lume, la poftele și plăcerile ei, omorârea patimilor, o viață de smerenie și de totală renunțare. Îndreptățirea de sine a ludeilor era răsturnată, rațiunea mândră a înțelepților era dată la o parte, religia destrăbălată a idolilor era nimicită. Creștinismul era cu totul împotriva a tot ceea ce iubește și cere omul firesc. De altfel am văzut ce împotrivire a întâlnit pretutindeni și din partea tuturor, și ce persecuții sângeroase și de lungă durată a avut să sufere, de la apariția sa până la începutul secolului al patrulea! În ciuda tuturor, grăuntele de muștar s-a ridicat, a crescut, a ajuns un arbore, încât după 40 de ani, creștinismul s-a răspândit până dincolo de marginile întinse ale imperiului roman.

Cărui fapt se datoresc aceste cuceriri extraordinare de către niște instrumente așa de slabe, dacă nu mâinii lui Dumnezeu, lucrării atotputernice a Duhului Sfânt? Domnul spusese către ucenicii Săi: „Voi veți primi o putere, când Se va coborî Duhul Sfânt peste voi, și-Mi veți fi martori... până la marginile pământului" (Faptele Apostolilor 1.8). „Iar ei au plecat și au propovăduit pretutindeni, Domnul lucrând împreună cu ei și întărind Cuvântul prin semnele care-l însoțeau" (Marcu 16.20). Aici trebuie căutat secretul rezultatelor uimitoare în urma vestirii Cuvântului de către apostoli și urmașilor lor: Domnul lucra cu ei.

După 17 ani de slujire, Pavel, apostolul neamurilor, scrie Romanilor că taina arătată „a fost adusă la cunoștința tuturor neamurilor" (Romani 16.25- 26). El însuși vestise Evangelhia lui Hristos de la Ierusalim până la Iliric (Romani 15.19). Domnul spusese apostolilor: „Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile" (Matei 28.19) și, în adevăr: „Glasul lor a răsunat pe tot pământul și cuvintele lor au ajuns până la marginile lumii" (Romani 10.18). Pavel dă mărturie despre aceasta, când scrie Colosenilor: „... Evangeliei, care a ajuns până la voi și este în toată lumea,... care a fost propovăduită oricărei făpturi de sub cer" (Coloseni 1.6,23). — Mărturii de ale scriitorilor păgâni, cum e Tacit și Suetoniu, adevăresc că pe la anul 64 Roma avea o mulțime de creștini. Am vorbit despre scrisoarea lui Plinius către împăratul Traian, la începutul secolului al doilea. Ea menționează mulțimea creștinilor în Bitinia. Persecuțiile, departe de a opri înaintarea evangeliei, nu făceau decât s-o activeze. Creștinii umpleau imperiul, așa cum spuneau scriitorii creștini către cei care îi persecutau: „Noi suntem în așa de mare număr, că dacă am părăsi statul vostru, v-am pricinui dezastru... Noi suntem doar de ieri și am umplut toată împărăția voastră; nu vă lăsăm decât templele." Cel ce vorbește astfel este Tertulian. Tot el mai spune că poporul Goților, triburile de Mauri, toate regiunile locuite de Spanioli, de Gali, și chiar cele din Britania, de care încă nu se putuseră apropia Romanii, sunt supuse lui Hristos, ca și Dacii, Sarmații, Germanii și Scitii. Nu trebuie să credem din aceasta că la toate aceste popoare, păgânismul cedase locul creștinismului; dar Evangelhia pătrunsese acolo și era primită de multe suflete.

Am dori să avem amănunte asupra mijloacelor de care S-a slujit Dumnezeu pentru a face să pătrundă, în toate aceste ținuturi, lumina adevărului; dar nu există în această privință decât puține informații sigure.

Provinciile vecine ale Asiei Mici și ale Siriei, unde existau chiar din timpul lui Pavel numeroase adunări creștine, au fost evangelizate devreme. Trebuie să amintim că, fie din cauza persecuției, ca în Faptele Apostolilor 11.19, fie în urma altor împrejurări, creștinii plecau departe de locurile unde fuseseră întorși la Dumnezeu și duceau cu ei comoara Evangeliei. De asemenea evangheliștii mergeau să vestească Numele Domnului Isus printre neamuri (2 Ioan 5-7). Se spune că Abgar, un rege din Edessa, în Mesopotamia, a primit creștinismul prin mijlocirea unui oarecare Tadeu, pe la anul 45. De acolo, Evangelhia, din secolul al doilea, s-a răspândit în Armenia. Dar în secolul al treilea a fost adus la credința creștină Tiridat, regele Armeniei. Dumnezeu S-a folosit pentru aceasta de un oarecare Grigore luminătorul, care era fiul unui prinț part și fusese convertit la creștinism. Convertirea lui Tiridat atrase după sine pe aceea aproape a întregului popor. S-au întemeiat numeroase școli și în ele au fost instruiți copiii în învățătura lui Hristos.

Ceva mai târziu, Evangelhia a pătruns în Iberia, în nordul Armeniei și în sudul Caucazului. Modul cum a fost introdus creștinismul ne arată de ce vase slabe Se servea Dumnezeu uneori pentru a răspândi cunoștința lui Hristos.

O femeie creștină, cu numele Nunia, fusese adusă ca prizonieră în țara de care vorbim. Sfințenia vieții sale și curăția obiceiurilor ei au izbit pe locuitorii din ținutul unde trăia. Fiul cel mai tânăr al regelui, căzând bolnav, regina a poruncit doicii sale să cerceteze printre femeile mai în vârstă asupra mijloacelor de vindecare. Nunia, consultată la rândul ei, a spus că ea nu poate da alt ajutor decât rugăciunile sale; „Isus Hristos", zicea ea, „care a vindecat atâtea bolnavi, va vindeca și copilul acesta." Apoi S-a așezat în genunchi și a rugat pe Domnul, care i-a ascultat rugăciunea. Regele a voit să răsplătească bine cu mari daruri pe biata prizonieră, dar ea a refuzat, nedorind altceva decât întoarcerea la Dumnezeu a stăpânilor săi. După câțva timp s-a îmbolnăvit greu și regina și a fost vindecată prin rugăciunile Nuniei. Până acum, regele nu s-a întors la Dumnezeu; dar într-o zi, fiind la vânătoare, a fost cuprins de o ceață deasă. Despărțit de cei ce-l însoțeau, el se afla în cel mai mare pericol. În strâmtorarea sa, și-a adus aminte de Dumnezeu cel Atotputernic al Nuniei și a cerut ajutorul Lui, făgăduind că-l v-a sluji dacă îi va asculta rugăciunea. A fost scăpat de pericol și, credincios făgăduinței, a început să răspândească el însuși vestea cea

nouă în mijlocul poporului său și a făcut vă vină misionari din Roma și din Armenia pentru a-l ajuta în această lucrare.

În Persia a fost dusă Evanghelia de către soldații romani, făcuți prizonieri. Pe vremea împăratului Constantin, creștinii erau destul de numeroși în Persia. De acolo Evanghelia s-a răspândit în nordul Africei, unde a făcut progrese uimitoare. Sunt amintiți numeroși martiri din acest ținut. Spania a fost evanghelizată în același timp și prin Roma și prin Cartagina. În secolul al doilea, Tertulian zicea că toate regiunile din Spania erau supuse lui Hristos și se știe că în secolul al treilea au luat ființă acolo numeroase biserici.

Coloniștii veniți din Asia Mică au adus creștinismul în Galia de miazăzi, încă din secolul al doilea. Lyonul a fost drept centrul activității creștine în acest ținut. Acolo, ca și la Vierme, precum am văzut, a existat un mare număr de martiri, care și-au dat viața pentru Domnul Isus Hristos. Galia de miazănoapte a fost evanghelizată mai târziu.

Insulele Britanice au primit Evanghelia chiar din secolul întâi, fie prin ostatecii bretoni, întorși la Dumnezeu la Roma și revenind în țara lor, fie prin soldații creștini care se găseau în legiuni, fie în sfârșit prin evangheliștii veniți din Asia Mică. Creștinii din aceste ținuturi și-au avut totodată partea lor în persecuții, și mai ales în cea din urmă. Acolo, ca și în alte părți, exemplarele din Sfânta Scriptură au fost arse, păstorii turmei au fost dați morții și mulți credincioși simpli și-au pierdut viața.

Unul din păstori, numit Amfibalus, reușind să scape de prigonitorii săi, s-a refugiat în Verulam, nord de St. Alban, cam la 30 km. nord-vest de Londra, la un păgân numit Alban, vechi soldat roman. Domnul a răsplătit iubirea lui Alban față de slujitorul Său. Amfibalus l-a învățat adevărul creștin și Dumnezeu a făcut ca să-i pătrundă în inimă. Căutat de prigonitori, Amfibalus a fost silit să-și părăsească retragerea. Pentru ca să nu-l recunoască, Alban l-a îmbrăcat cu hainele sale și în felul acesta a scăpat. Lucrul însă a fost descoperit și noul convertit a fost prins. A fost pus să aleagă: sau să jertfească zeilor, sau să sufere soarta hărăzită celui pe care-l scăpase. Alban refuză să aducă jertfe zeilor. Mai întâi a fost bătut cu nuiiele, apoi a fost omorât.

Dar, ceea ce este trist de adăugat este că, în măsura în care Biserica creștea pe pământ, ea se îndepărta de la început cu privire la învățătură și la viață. Apostolul Pavel compară Biserica, în ce privește dezvoltarea ei în afară, cu o casă pe care niște zidari se străduiesc s-o înalțe. Sunt lucrători buni și răi. Pavel spune: „După harul lui Dumnezeu care mi-a fost dat, eu, ca un arhitect înțelept, am pus temelie și un altul clădește deasupra. Pentru că nimeni nu poate să pună o altă temelie decât aceea care este pusă și care este Isus Hristos. Iar dacă cineva clădește pe această temelie: aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, trestie, lucrarea fiecăruia va fi dată pe față, ziua o va face cunoscută, căci se va descoperi în foc și focul v-a dovedi cum este lucrarea fiecăruia" (1 Corinteni 3.10-13). Biserica creștină își trage numele de la Domnul Isus Hristos, temelie care a fost pusă și care rămâne. Dar a fost introdus din ce în ce mai mult material rău pentru zidit, și în felul acesta a crescut. Acest material rău îl alcătuia, precum vom vedea, fie persoane care nu erau întoarse cu adevărat la Dumnezeu, fie învățători, reguli și orânduiri omenești. În același timp a avut loc ceea ce arată Domnul prin pilda „aluatului pe care o femeie l-a luat și l-a ascuns în trei măsuri de făină, până s-a dospit toată plămădeala" (Matei 13.33). Aluatul a pătruns în toată făina. El înfățișează totdeauna un lucru rău, păcatul sau învățătura stricată (1 Corinteni 5.6,7; Matei 16.11,12; Galateni 5.8-9). Acest lucru s-a întâmplat în Biserică; s-a întins pretutindeni în ea aluatul învățăturilor stricate.

[clickbible.org](http://clickbible.org)